

Samenvatting: “De verborgen kanten van de zesde staatshervorming”

De zesde staatshervorming was een breuk met de vorige staatshervormingen. De transfers gingen via een aantal specifieke maatregelen deze keer hoofdzakelijk in de richting van de federale overheid.

In deze paper becijferen we de diverse (dynamische) budgettaire effecten van de zesde staatshervorming voor de betrokken overheden in de periode 2015-2024.

Zo is voor het Vlaams Gewest de bijdrage opgelopen tot twee miljard euro in 2024; dat is 57,4% van de totale financieringsstroom ten voordele van de federale overheid (0,56% bbp). Voor de Gemeenschappen bedraagt de recurrente herfinanciering via de Gemeenschappen in 2024 al 1,4 miljard euro of 0,23% bbp, inclusief de bijdrage van de GGC¹ en de FGC². De Vlaamse Gemeenschap draagt één miljard euro; dat is 73,9% van de totaliteit.

Voor het BHG berekenen we ook de netto-bijdrage omdat de zesde staatshervorming ook in een herfinanciering van dat Gewest voorzag, deels ook gedragen door de twee andere gewesten. Die herfinanciering van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest zorgt ervoor dat Brussel een netto-ontvanger werd: 173,3 miljoen euro in plaats van een netto-bijdrager, goed voor 417,0 miljoen euro (cijfers 2024). De recurrente financieringsstroom ten gunste van de federale overheid kalft hierdoor af en bedraagt finaal 2,9 miljard euro in 2024 (0,47% bbp). Dat zorgt er ook voor dat het relatieve belang van de andere Gewesten in de totale financieringsstroom toeneemt. Voor het Vlaams Gewest gaat het om 65,4% in 2024 (komt van 57,4%); voor het Waals Gewest 34,6% (komt van 30,3%).

De nieuwe dotaties ter financiering van de overgedragen gemeenschapsbevoegdheden, waarvan de evolutie bepaald wordt door o.a. demografisch gestuurde parameters, blijken in hun totaliteit inelastisch (0,91) te zijn ten aanzien van de evolutie van het nominaal bbp. Voor de Vlaamse Gemeenschap bedraagt de elasticiteitscoëfficiënt 1,02; voor de Franse Gemeenschap en de GGC bedraagt de elasticiteitscoëfficiënt respectievelijk 0,76 en 0,79. Ook hier schuilt met andere woorden een bijdrage van de Gemeenschappen.

De federale wetgever heeft tot slot een kans laten liggen om de sanering van de financiën van de federale overheid nog verder recurrent uit te diepen. Een symmetrische benadering van de getemperde koppeling van de dotaties aan het reële bbp had in 2024 geresulteerd in 425,3 miljoen euro aan minder dotaties, waarvan 64,1% ten laste van Vlaanderen.

¹ Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

² Franse Gemeenschapscommissie